

Гуманітарний Форум «Відродження, оновлення і розвиток людини»

25 квітня 2006 року

Київ, Україна

Заключне пленарне засідання

Модератор: Андрій Мирошніченко:

– Ще раз дуже радий всіх привітати. Всі вже трошки втомлені, але в нас залишився ще останній крок, це – заключне пленарне засідання. Дозвольте його оголосити відкритим. Як ми працюємо на цьому засіданні? Спочатку виступають по п'ять хвилин керівники кожної секції, потім ми приймаємо чи не приймаємо (на ваш розсуд) заключний документ, і на цьому ми закінчимо роботу Форуму, і в нас залишиться тільки ще концерт. Отже, я запрошую до слова співголова секції А, тої секції, яку ми називаємо в робочому порядку «Медична секція», Олександра Кузьму.

Олександр Кузьма:

– Дякую, пане Андрію. Катерино Михайлівно, шановні екселенції! Я приготував короткі висновки нашої секції. Я, нажаль, змушений виголосити їх англійською мовою. Наша секція, яка була присвячена медичним наслідкам, відзначалася досить жвавими дебатами, висловлюванням різних поглядів, що, мабуть, відбиває те, що після Помаранчевої революції в Україні справді запанувала справжня свобода слова. Проект резолюції, я зупинюся лише на ключових моментах, де ми дійшли якогось консенсусу, полягає в тому, що ми закликаємо міжнародну спільноту і надалі надавати допомогу, до створення реєстру родових уражень серед населення, постраждалого від Чорнобилю. І ми рекомендуємо організувати таку ж програму для заражених районів Росії і Білорусі. Ми також пропонуємо започаткувати національну систему скрінінгу серцево-судинних захворювань в Україні і Білорусі, спираючись на рекомендації доктора Лівшиця. Ми закликаємо ще ретельніше здійснювати моніторинг тих дітей, які постраждали від аварії на ЧАЕС. Ми закликаємо Міністерства охорони здоров'я заохотити жінок до того, щоб вони відвідували регулярніше жіночі консультації. Ми також рекомендуємо, щоб було запроваджено ефективні рентабельні заходи для того, щоб відвернути поширення фолієвої кислоти. Що стосується консенсусу серед науковців щодо випадків розвитку ракових захворювань серед дітей, необхідно накопичувати резерви для подолання наслідків можливих катастрофічних подій. І у відповідності до пропозиції ЮНІСЕФ, це – розповсюдження йодованої солі, її застосування в приготуванні їжі в Україні та інших регіонах, що постраждали. Знов таки, ми визнаємо роль фельдшерів у проведенні відповідних медичних програм, які ми сподіваємося розгорнути принаймні на рівні областей, на регіональному рівні. Необхідно підсилити роль центрів, які займаються попередженням ракових захворювань. Треба провести поглиблену підготовку медиків, також надати відповідне устаткування для аналізу крові, для аналізів на такі захворювання на ранніх етапах. Тут я зупинюся, але ми будемо вітати будь-які рекомендації, які хотіли б подати наші колеги на додаток того, що я вам тут прочитав. Дуже вам дякую.

Андрій Мирошніченко:

– До слова запрошується співголова секції Б, тої, що ми називаємо стратегічною секцією або «Перспективи та розвиток», Гарнець Оксана.

Оксана Гарнець:

– Шановна пані Ющенко, шановні колеги! Я хочу, по-перше, висловити величезне задоволення і величезну вдячність всім, хто прийняв участь у роботі нашої секції. Це була

найбільша секція, і, як ми всі вважаємо, найбільш важлива, мабуть, секція. Щодо рекомендацій і наших висновків. По-перше... Перше, що хотілося б сказати, що учасники секції підтримують Маніфест відповідальності Гуманітарного Форуму, але хотіли б додати певні аспекти до цього Маніфесту. Перш за все, серед сфер, які зазначені у другому розділі невідкладних стратегічних ініціатив, хотілося б додати сферу суспільних відносин, а саме такі конкретні речі. Перше. Зміна системи прийняття рішень, тобто участь громадянського суспільства у прийнятті суспільно важливих рішень. Друге. Розбудова культури безпеки через створення відповідного правового поля, як регулятор суспільних відносин. Розбудова системи соціально-психологічної підтримки індивідів та громад і подолання культури залежності у людей, що постраждали. Я перепрошую, це буквально те, що називається «з голосу», тому що ми закінчили тільки що. Тому воно, може, не дуже добре сформульовано. Знову ж таки, експертиза гуманітарна, етична експертиза всіх рішень, які приймаються на управлінському рівні. Удосконалення системи професійної освіти, а саме професійної освіти вчителів і лікарів, які є тими референтними особами, які несуть важливу інформацію до людей, що постраждали. І ми вважаємо, що оскільки Форум є Гуманітарним, то одним з найголовніших уроків цього Форуму має бути також те, що в умовах глобальних катастроф страждають як окремі особистості, так і цілісні спільноти. І тому необхідно було б до сфери невідкладних стратегічних ініціатив додати також сфери: особистість, спільнота і суспільні відносини, як частина цього. І як теж певний напрямок у Маніфесті, ми вважаємо, що необхідно покращити координацію зусиль всіх міжнародних гравців, які підтримують Чорнобильські програми, для того, щоб максимально ефективно і максимально цільовим способом використовувати ті ресурси, які є. Тут є також невеличкі такі редакторські речі, але я думаю, що це вже у робочому порядку. Дякую за увагу.

Професор Мирослав Попович:

– Вельмишановна Катерино Михайлівно, шановні колеги! Секцію, яку вели ми вдвох із пані Рейко Ватанукі, можна назвати філософською. Такою вона дійсно була за характером обговорення, хоча там були присутні і чисто, я би сказав, списники такої строгої екологічної науки, як академік Гродзинський і фізики, як інженер Микола Корпан, і з іншого боку, навіть читалися вірші Раїсою Степанівною Недашківською, і, словом, це все було на одну тему. Всі констатували той факт, який був... який назвав один німецький філософ зростаючою відстанню між простором досвіду і горизонтом очікувань. І ця зростаюча відстань вимагає великих інтелектуальних зусиль. І ми повинні враховувати ризики значно більшою мірою, ніж це робилося досі. Одні оцінювали цю ситуацію позитивно, інші більше бачили недоліків, були і дуже песимістичні прогнози. Справа не в тому. Дійсно, мені дуже приємно, що ми пройшли до одного висновку із попередньою секцією. А саме, що необхідна етична експертиза, власне громадськість не завжди може бути експертом, оскільки експертиза є справою науки. Але великі проекти обов'язково повинні пройти через експертизу етичну, яка має бути дуже ваговим чинником в оцінці наших стратегічних перспектив. Що стосується Маніфесту відповідальності, то ми його в цілому схвалюємо, окремі недоліки чи там формулювання мають бути поправлені, але найбільш нам подобається пропозиція надати постійного характеру діалогу з майбутнього розвитку людину, розпочатому на нашому Форумі. Я б хотів, що б це сталося. Дякую за увагу.

Пан Андрій Мирошніченко:

– І дозвольте вже повернутися до документу, який є поки що проектом. Це підсумковий документ. Перший проект був вам поданий зранку, протягом дня він трошки змінився. Я зараз зачитаю вже другу варіацію. І, зрозуміло, що треба ще його дорацьовувати з врахуванням всіх секцій. Ви бачили, що секції закінчили працювати перед самим пленарним засіданням, тому всі документи «з голосу».

Проект. Підсумковий документ Гуманітарного Форуму
«Відродження, оновлення і розвиток людини». Маніфест відповідальності.

Перше. Усвідомлення уроків катастрофи.

Набутий досвід - ми усвідомлюємо, що відсутність свого часу правдивої інформації в екстремальних ситуаціях веде до різкого збільшення людських страждань.

Тому, **перший засвоєний урок** – прагнути до правди і говорити правду.

Набутий досвід – відсутність балансу між прискоренням технічного прогресу та духовним розвитком людини призводить до порушення рівноваги між зростанням потреб людства та природними обмеженнями розвитку людини і природи.

Тому, **другий засвоєний урок** – приймаючи стратегічні рішення щодо розвитку, ми маємо керуватися інтересами прийдешніх поколінь.

Набутий досвід – катастрофи примушують нас зупинитися і переглянути свої погляди, цінності, наміри. Людство починає усвідомлювати, що світ і події в ньому є цілісними і взаємопов'язаними. Вплив сьогодення на природу людини та людини на природу може обернутися катастрофами глобального характеру.

Тому **третій засвоєний урок** – ми зобов'язані вчитися зберігати рівновагу гармонійного розвитку.

Набутий досвід – глобальні катастрофи техногенного та природного характеру неможливо подолати зусиллями лише тих, хто постраждав.

Четвертий засвоєний урок – ми вимушені визнати неможливість розв'язання глобальних проблем силами одного народу чи країни. Це допомагає нам зрозуміти необхідність об'єднання зусиль не лише під час стихійних лих, катастроф чи терористичних актів, але й з метою пошуку шляхів майбутнього розвитку людини в гармонії з природою.

Друге. Невідкладність стратегічної ініціативи.

Виходячи з вищевикладеного, усвідомлюючи, що ми стоїмо перед необхідністю ініціювати рішуче здійснення стратегічних кроків, пропонуємо розробити та прийняти невідкладні стратегічні ініціативи в наступних сферах життя людей:

Сферах охорони здоров'я:

- Консолідація зусиль міжнародної спільноти у сфері охорони здоров'я дітей, а отже, майбутніх поколінь;
- Розробка комплексної систему міжнародного моніторингу та турботи про потреби дітей, що постраждали внаслідок катастроф;
- Визнати підвищену захворюваність дітей в Україні як таку, що могла бути спричинена аварією на ЧАЕС;
- Залучення всіх країн світу до надання медичної та гуманітарної допомоги усім без винятку постраждалим регіонам з пріоритетним врахуванням потреб дітей;
- Об'єднання зусиль та можливостей цивільної, військової та медицини катастроф для швидкого реагування на трагічні події, де б вони не сталися;
- Налагодження партнерських зв'язків між найпотужнішими медичними установами світу з метою ефективного обміну новітніми технологіями та лікувально-діагностичними стандартами;

Сфера вдосконалення системи просвіти:

- Сприянні розширенню світогляду людини до усвідомлення цілісності сили та людської спільноти;
- Сприяння інформування людей щодо їхньої відповідальності перед майбутніми поколіннями;
- Сприяння усвідомленню реальних наслідків та масштабів впливу людини на довкілля.
- Створення глобального партнерства з питань розвитку;
- Налагодження механізмів міжнародних співтовариств у сфері подолання катастроф;

- Вироблення єдиного цивілізаційного підходу до розвитку у фокусі якого є інтереси розвитку людини, які б унеможливили або зменшували ризик виникнення катастроф.

Третє. Благодійність і відповідальність.

Ми схиляємо голову перед народами, що прийняли на себе удар катастроф, вижили і відтворили довкілля та соціуми. Ми висловлюємо свою повагу та вдячність всім, хто в критичні моменти проявив найкращі якості людини – милосердя та героїзм, відповідальність та здатність до самопожертви, доброти та професіоналізм, згуртованість та прагнення до об'єднання зусиль заради спасіння тих, хто постраждав. В той же час ми пропонуємо вважати допомогу в біді природним обов'язком відповідальної людини.

Четверте. Діалог з розвитку людини.

Вважаємо необхідним запровадження постійного Міжнародного Форуму з розвитку людини, як основного заходу попередження гуманітарних катастроф. Після катастрофи усвідомлюється цінність людського життя і цивілізації. Тому ми маємо замислитись над тим, як має розвиватися людство, який шлях розвитку обирає не тільки кожна людина, але й кожна країна для того, щоб світові стати гармонійним та безпечним для майбутніх поколінь. Наш досвід пережитих катастроф змушує зосередити увагу на глибинному питанні розвитку людини та суспільства, а також посилює відповідальність перед майбутнім. Виходячи з вищенаведеного пропонуємо:

1. Надати постійного характеру діалогу з майбутнього розвитку людини, розпочатому на Гуманітарному Форумі «Відродження, оновлення та розвиток людини».

2. Консолідувати висновки всіх робочих секцій та додати узагальнених пропозицій до тексту Маніфесту. Доручити цю роботу організаційному комітету Форуму.

3. Направити остаточний текст Маніфесту урядам країн «Великої вісімки», а також урядам країн, чії представники приймали участь у Форумі.

4. Доручити Голові Фонду «Україна-3000» оголосити головні висновки Маніфесту на парламентських слуханнях 26 квітня цього року.

Якщо ваша ласка, ми можемо зараз поступити двома базовими кроками: взяти цей документ за основу, прийняти всі додатки, які пропонуються в робочому порядку, а оргкомітет Форуму протягом 15, максимум 20 днів всі ці пропозиції зведе. Ми можемо залишитися на цій пропозиції, тільки я пропонував би трішечки м'якше формулювання, тому що ми не можемо встановлювати, чи це правдиве, чи неправдиве, можемо встановлювати, що необхідно продовжити дослідження. Я не є, і багато з присутніх тут людей не є фахівцями в тій галузі, яку вивчав Форум 2005 року. Ми в даному випадку не є альтернативою до Форуму 2005 року. Ми робимо інший зріз, гуманітарний зріз, людський зріз.

Чи можна рахувати... ми зараз не можемо перетворювати засідання в наступний крок дискусії. Я розумію, що своїм бажанням висловитись ви підтримуєте позицію, що нам дійсно треба запровадити постійний діалог і постійний форум. Я думаю, що це, в першу чергу, і є підтримкою цієї позиції. Якщо є різні бачення, ми можемо запропонувати зняти позицію про оголошення тексту завтра на парламентських слуханнях, хоча це послабить нашу позицію. Ми можемо проголосувати, якщо бажаєте. І тоді всі пропозиції ми будемо обговорювати в робочому порядку і узагальнювати ці пропозиції.

Зал.

Професор Владислав Торбин(Україна)

...Я дуже вибачаюся, тут два моменти, якщо можна. Демократія передбачає порядок в будь-якому випадку, без нього неможливо. Існує регламент, і тому і запропоновано пропозицію. І я хотів би отримати в поважного Форуму підтримку цієї пропозиції, що висновки секцій, а також всі доповіді, в тому числі і доповіді, які не були проголошені на засіданнях, повинні бути узагальнені, і всі пропозиції увійти в остаточний текст.

Пан Андрій Мирошніченко

Таким чином, наскільки я розумію, щоб не виникало суперечностей, ми знімаємо питання оголошення заключного тексту Маніфесту завтра на пленарному засіданні, а все решта, я так розумію, приймається, оскільки, по-перше, є пропозиція залучення додаткових моментів, а по-друге, є дуже велике бажання продовжити діалог, а це є базовим елементом сьогоднішнього Маніфесту відповідальності. Тоді давайте проголосуємо за ці пропозиції і поставимо крапку, тому що інакше ми тут не закінчимо. Хто за те, щоб взяти цей текст за основу, додати в робочому порядку всі пропозиції узагальненої робочої групи і доповіді, і саме головне, вже констатувати, що Форум підтримав ідею створення постійного діалогу, постійного діючого форуму щодо відповідальності людини? Поважний Форум, я прошу проголосувати, хто за? Я не буду рахувати. Усі бачили, що більшість. На цьому тоді заключне пленарне засідання я пропоную вважати закритим, і зараз нам залишився ще невеличкий музичний подарунок для всіх учасників Форуму. Через декілька хвилин ви почуєте невеличкий концерт. Всім ще раз дякую за ту роботу, яку було проведено, за ту роботу, яка в нас ще попереду. Дякую.